

CARTA OBERTA A PLANAS SANMARTI

PER AINA MOLL

Amic Planas: No resistesc a la temptació de comentar una vegada més l'ús que de tant en tant fas de la nostra llengua en el teu treball periodístic. Consti que no és perquè "et tengui mania", sinó ben al contrari: Mai m'han preocupat certs comentaris desbaratats referents a coses lingüístiques que he llegit a diversos diaris, ni tan sols quan m'al·ludeixen personalment (dient, per exemple, que N'Aina Moll "obligaria" a dir les coses més pintoresques), però el teu cas és diferent, perquè estic convençuda que actues amb simpatia pel català, i que amb el teu recull de "castellojornades" i el teu consell "parla bé el mallorquí" has contribuït a evitar certs desbarats dels mallorquins en l'ús de les dues llengües.

Però per això mateix, els teus comentaris, si són mal enfocats, ens poden perjudicar. Per exemple, els de les "Cosas de la gente" del dia de Cap d'Any, que poden afavorir de manera perillosa el "gonellisme".

Comences per comentar l'ús de EXHAURIDES referit a les localitats del recital de Lluís Llach, i fas constar que "és lo mateix que ESGOTADES". Qualsevol gonellista pensarà que "exhaurir" és català i "esgotar" mallorquí, quan la realitat és que es tracta de dos sinònims pertanyents al nivell de llengua culta i que per tant no formen part del vocabulari de cap malafabre, tant si és català com mallorquí. Si "esgotar" és més fàcil d'entendre -tant per un barceloní com per un mallorquí analfabet en la seva llengua-, és perquè s'assembla al castellà AGOTAR (i és aquest castellanisme el que realment s'usa, tant a Mallorca com a Barcelona). Després ve la teva

felicítació, i t'hi he de posar tres "emperons" considerables:

1) ¿Per què quan escrius qualsevol cosa en català consideres obligat a fer-ho també en castellà? Si això és el teu concepte de la cooficialitat, has de reconèixer que és molt pobre. Cooficialitat vol dir que les dues llengües són oficials, i s'usen per tots els ciutadans. En un règim de cooficialitat, es podrien usar les dues llengües els funcionaris de l'Administració, però per a qualsevol altre text, qualsevol de les llengües oficials és igualment vàlida. Seria absurd que un diari publicés tots els textos repetits, en les dues llengües. Però si el diari està tot ell escrit en castellà, i les poques frases o textos en català van acompanyats de traducció, això no és cooficialitat ni és res. En tot cas, una "almoïna" ofensiva a la nostra llengua, que us podríeu estalviar.

2) La teva felicitació castellana està escrita en un llenguatge planer i

normal. En canvi, la catalana la presentes en "versió catalana facció Pompeu" digna de gonellista més conspiciu. ¿Per què no has fet servir el català de Mallorca prescindint de caricatures?

3) Si realment vols usar un català literari, recerca, ¿per què no l'has fet amb un llenguatge autèntic? Com que la gent en general no ha rebut un ensenyament correcte de la nostra llengua, hi pot haver lectors de bona fe que creguin que "això" és un bon català i procurin imitar un text que conté un castellanisme (DEMÉS) i expressions impropies com "EM GAUDIRE QUE", per "m'alegraré que" (GAUDIR -SE, segons el diccionari Fabra, vol dir "treure profit d'alguna cosa d'altri"), o desitjar "CONHORTS CELESTIALS", com si es tractés de donar un condol en lloc d'una felicitació, formes totalment inexistents en català, com que les festes "US DEVENGUIN curulles" de tals conhort ("DEVENIR no existeix, i ESDEVENIR és verb intransitiu que vol dir "ocórrer, succeir"), o "l'any a DEVINDRE", per "l'any que ve". No comprenc de cap manera aquesta acumulació de desbarats en tan poques retxes, i tenc por que qualsevol t'imiti pensant usar un llenguatge depurat quan no haurà fet més que una espècie de "anhela que el año nuevo sea para usted colmado de bienandanzas, su afectísimo que lo es"...

Supos que tot n'iegat era una broma: però mentre el coneixement de la nostra llengua per part de tots els mallorquins no estigui assegurat per un bon ensenyament a l'escola, fins i tot les bromes han d'esser "didàctiques", si no volam despertar al públic. Consti que no he perdut l'esperança de veure el català usat normalment a la secció "Cosas de la Gente", i no en "versió catalana facció Pompeu", sino en "versió personal Planas Sanmartí". Cordialment.

PERLES «POLITIQUE»

PER L. C. F.

La literatura política actual és abundant i variada, i ja comencem a estar curats d'espants. Però encara ens va impressionar veure juntes (a una selecció de "frases d'actualitat" feta pel "Diario de Mallorca") tres "perles" de categoria que hem volgut traduir (no han de traduir sempre els mateixos) i comentar per als nostres lectors:

dolor que en els seus ideals provoca tan injusta i inhumana situació".

—Que sapiguem, tots els partits polítics han expressat públicament la seva repulsa pel segrestament. Però el sol·licitat d'alliberament de Carrillo depenia del Govern, mentre que fer manifestacions "demanant l'alliberament" del senyor Oriol suposaria, o bé adreçar-se als segrestadors (donant-los així una bel·ligerància que no els podem concedir), o bé complicar encara més la vida al Govern reclamant-li efectivitat, quan és de suposar que fa tot quant pot per resoldre l'assumpte. I, naturalment, la reclamació hauria d'incloure l'efectivitat en la solució d'altres fets també injustos i inhumans que romanen encara a les fosques.

3. De Luis G. San Miguel, en l'article "La passió del poder", publicat a "Diario 16":

"De vegades sembla com si l'oposició democràtica tengués més interès a arribar al Poder que a establir la democràcia. En general, es pot dir que vol les dues coses juntes: la democràcia i el Poder, o dit d'una altra manera, la democràcia duita per ella, i que s'oposa a la democràcia duita pel Govern".

—Es natural que l'oposició aspiri al Poder, com ho és que el Govern aspiri a conservar-lo: això forma part de les regles del joc. I no creim que l'oposició faci res per impedir que el govern dugui la democràcia. Però la verdadera democràcia implica l'acceptació del dret a l'acció política de tots els partits sense discriminacions: la democràcia duita pel Govern ha d'admetre l'actuació de tots els partits de l'oposició democràtica, com la democràcia duita per l'oposició hauria d'admetre la dels grups que ara tenen el Poder. Una democràcia amb limitacions, la dugui qui la dugui, seria "democràcia a l'espanyola", i d'aquesta ja n'hem tengut ben prou.

L.C.F.

1. De Licinio de la Fuente, a una entrevista de "El Noticiero Universal":

"A qualsevol sistema polític dels que ens volten i que ara posam com a exemplars, hi ha hagut i hi ha més corrupció de la que hi hagué en el règim de Franco. Com la que existí en, altres períodes anteriors del nostre país que es consideren més democràtics".

—"Sempre han tingut bec les oques", ja ho sabem. Però lo que ens impressiona de les paraules del senyor de la Fuente no és la corrupció d'aquests altres països i aquestes altres èpoques, sinó l'admissió, per part d'un element destacat del règim de Franco, de l'existència de la corrupció franquista, sense cap detall de l'acció realitzada pel senyor de la Fuente per evitar-la. Gosàriem demanar-li, a ell, a l'Aliança Popular i a tots els partits de tots els colors, que de cara al futur ens preparin uns programes i una acció política d'on la corrupció sigui exclosa i no pretenguin fer-nos seguir aguantant corrupcions per allò de "mal de molts..."

2. De Fanjul Sedeño, a ABC:

"Ha estat una llàstima que amb la mateixa preocupació pels drets humans que posen en la defensa del senyor Carrillo, i amb la mateixa celeritat que acuden als centres polítics, no s'hagin manifestat públicament en pro de l'alliberament de D. Antonio Ma. de Oriol i Urquijo, o hagin acudit també honestament adolorits a expressar a la seva esposa el

art
fama

GAJERIA
CENTRO COMERCIAL ILLUMINACIONES
Junta Plaza Olivar

Visite
exposición de
Joan GIBERT

Oleos

DEL 3 AL 15 DE ENERO 1977

Trabajo realizado por
ESPERANZA
BRUGUERA

en el 2.º Campeonato de
Peluquería en la Escuela
de Formación Profesional

**MARIA
Y
JOSE**

Soldado Cifre Gomila. 24

OFERTA COLOR

POR INAUGURACION DE SU NUEVO LOCAL
LE OFRECEMOS T.V. COLOR POR SOLO

68.500 PESETAS
(IMPUESTOS INCLUIDOS)

TELE-HOGAR

C/. NICOLAS DE PAX, 16
FACIL APARCAMIENTO

Teléfono:
27 97 50